

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt,
www.architekturumai.lt

Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas
301111540

Lietuvos Respublikos valstybinei kultūros paveldo komisijai

2023-02-21 Nr. S23/02/70

El. paštas: komisija@vkpk.lt

Kopija:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

El. paštas: info@am.lt

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija

El. paštas: sumin@sumin.lt

Lietuvos architektų sąjunga

El. paštas: info@architektusajunga.lt

DĖL VILNIAUS ORO UOSTO PASTATO (U. K. 15877) ATNAUJINIMO ARCHITEKTŪRINIO KONKURSO IR ARCHITEKTŪRINIŲ KONKURSUŲ ORGANIZAVIMO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – **Paveldo komisijos**) 2023-02-10 raštu Nr. V11-8 „*Dėl Vilniaus oro uosto pastato (u. k. 15877) atnaujinimo architektūrinio konkurso*“ (toliau – **Raštu**) ir teikia žemiau išdėstytą Rūmų nuomonę.

Paveldo komisija pažymėjo, kad organizuojant architektūrinės idėjos konkursus ir vertinant konkurso dalyvių pateiktus darbus, turi būti skiriamas didesnis dėmesys konkursinių projektų sprendinių atitiktčiai paveldosaugos reikalavimams. Rūmai palaiko šią Paveldo komisijos poziciją ir pažymi, jog savo kompetencijos ribose siekia, kad kiekvieno konkurso sąlygose būtų nustatyti aiškūs ir privalomi paveldosaugos reikalavimai (kuomet vadovaujantis Architektūros įstatymo 13 straipsnio 5 dalimi konkurso sąlygos, prieš paskelbiant, teikiamos derinti Rūmams). Vis dėlto pažymime, kad nepritariame Paveldo komisijos siūlymui, jog paveldosaugos reikalavimų neatitinkantys projektai, iš anksto, dar prieš projektų svarstymą ir vertinimą, būtų šalinami iš konkurso. Norime atkreipti dėmesį, kad tokie reikalavimai kaip „*derėti*“, „*nenustelbti*“, „*neužgožti*“ yra vertinamieji ir didžiąja dalimi priklauso nuo subjektyvaus vertinančio subjekto požiūrio. Rūmų nuomone, atitikimą aukščiau išdėstytiems kriterijams kompetentinga vertinti tik konkursui suformuota vertinimo komisija. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – **NKPAI**) 2 straipsnio 28 dalyje numatyta, jog siekiant kultūros paveldo objekto ar jo sudedamųjų dalių pritaikymo naudojimui, suderinant valdytojo ir visuomenės poreikius, minimaliai gali būti keičiamos vertingosios savybės. Pažymime, kad šis NKPAI nurodomas „*minimalus keitimas*“ vėlgi yra subjektyvi vertinamoji sąlyga. Ar projektu siūlomi vertingųjų savybių išsaugojimo sprendiniai ir/ar pakeitimai yra minimalūs ir priimtini nekilnojamojo kultūros

paveldo apsaugos atžvilgiu galima įvertinti tik kiekvienam individualiam objektui ir/ar savybei atskirai. Dėl ypatingai didelės nekilnojamojo kultūros paveldo objektų įvairovės ir kiekvienos individualios vertybės unikalumo nėra galimybės suformuoti bendrų (universalų) kriterijų, kuriais vadovaujantis galėtų būti *a priori* įvertinama ar projektu nėra pažeidžiami NKPAĮ reikalavimai. Rūmų nuomone, išankstinis ir vienašališkas (konkurso organizatoriaus ar kt. subjekto), konkursui pateiktų projektų, vertinimas, nesudarant galimybės, dėl siūlomų sprendinių, pasisakyti (balsuoti) kolegialiai, iš įvairių sričių ekspertų, sudarytai komisijai, gali būti pernelyg vienpusiškas ir subjektyvus, bei sukelti uždarmo - šališkumo įspūdį konkurso dalyvių atžvilgiu.

Rūmų nuomone, tik individualiai konkursui suformuota kolegiali ekspertų komisija gali tinkamai įvertinti ir nutarti ar projektas ir jame siūlomi vertingųjų savybių išsaugojimo sprendiniai atitinka NKPAĮ įtvirtintus kultūros paveldo apsaugos reikalavimus ir principus.

Atsižvelgdami į Paveldo komisijos Rašte bei pridedamame Sprendime¹ išdėstytas problemas ir siekdami užtikrinti vertingųjų savybių išsaugojimą, siūlome **architektūrinių konkursų, susijusių su paveldo objektais, sąlygose numatyti papildomus reikalavimus vertinimo komisijos sudarymui ir personalinei sudėčiai, kad kiekviena karta būtų užtikrinamas tinkamas ir adekvatus nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų-ekspertų atstovavimas.** Papildomai informuojame, kad šiuo metu Rūmų taryboje yra rengiamas ir svarstomas Laikinių architektūrinių konkursų nuostatų² pakeitimo projektas, todėl kviečiame Paveldo komisiją ir kitas suinteresuotas institucijas teikti savo pasiūlymus dėl nuostatų turinio ir sprendinių, kartu siekiant užtikrinti kokybišką ir efektyvų architektūrinių konkursų organizavimo procesą.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Lukas Rekevičius

Kazimieras Labokas, el. pastas: kazimieras@architekturumai.lt

---

¹ Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisijos 2023-01-27 sprendimas Nr. S-1(6.2.-253) „Dėl nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektų apsaugos problemų“ [S-1\(6.2.-253\) Dėl nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektų apsaugos problemų \(e-tar.lt\)](#)

² Laikinieji architektūrinių konkursų organizavimo nuostatai, patvirtinti 2018-04-13 Lietuvos architektų rūmų tarybos sprendimu Nr. T18/01 „Dėl Laikinių architektūrinių konkursų organizavimo nuostatų patvirtinimo“ <https://www.architekturumai.lt/wp-content/uploads/Laikinieji-architekt%C5%ABrini%C5%B3-konkurs%C5%B3-nuostatai.pdf>